

Réthy Mórnak köszönhetően vált matematikai kutatóközponttá a Ferenc József Tudományegyetem

Dr. Oláh-Gál Róbert – Sapientia, EMTE,
Csíkszeredai Kar,
Gazdaságtudományi Tanszék,

Oláh-Gál Róbert

Az értől az óceánig

Réthy Mór (1846–1925)
akadémikus élete és munkássága

Akik segítettek:

Középen: Dr. Rupp Mária és Dr. Jakab Mátyás, Réthy Mór
dédunokái, jobbról, Réthy Etelka, Réthy Mór 101 éves unokája,
és leánya Dr. Tamássy Klára

Tartalomjegyzék

> **01.**

**Történeti
áttekintés**

Híres magyar statisztikusok

> **03.**

Következtetések

02. <

**Kutatás konkrét
megalapozása**

04. <

Szakirodalom

1539 évben, mióta a Ruprecht-Karls Egyetem Öméltósága Dr. Eroch Kallius rektorsága alatt fennáll, a természettudományi és matematikai tanszék dékánja, Dr. Heinrich Liebman által, aki a matematika rendes tanára, megújítja a budapesti Rethy Mórnak, a Budapesti Műegyetem kitüntetett tanárnak a doktori oklevelét:

Aki Kirchhoff kiváló tanítványaként, a sugárzás kialakulásának elméletében alapvető eredményeket ért el,

Aki a felszín-összehasonlításról végzett alapvető kutatásokkal, korának példát mutatott,

Aki képességeit mindenhol az elméleti mechanikában és fizikában, az elvek tisztázására használta,

A természettudomány doktorának rangját és jogait megújítja, melyeket mint bölcsészdoktor 50 évvel ezelőtt egyetemünkön legmagasabb kitüntetéssel letett vizsga után szerzett meg.

A tanszék ezáltal kiállítja ezen okmányt, melyben szerencsét és áldást kíván, és örömteli elégtételét fejezi ki afelett, hogy az ünnepelt a doktori címét mindig a tudomány becsületére viselte.

Heidelberg, 1924. július 19-én.

Heinrich Liebmann. Dékan, saját kezűleg

Pecsét felirata: Universitatis Litterarum Heidelbergensis-Ordo Physicorum.

01

Történeti áttekintés:
Réthy Mór 150 éve
doktorált Heidelbergben

A Magyar Tudományos Akadémia Marczibányi-mellékjutalom odaítéltetése: 1904. május 11-ei akadémiai ülésen.

A bizottság tagjai voltak: Liphay Sándor, Kövesligethy Radó, Kürschák József, Rados Gusztáv.
Elnök: Fröhlich Izidor (Akad. Értesítő, 1904. 15.kötet 314.old)

A Bizottság Jelentéséből:

A Marczibányi mellékjutalomra a bizottság egyhangú elhatározással Réthy Mórnak azt az akadémiai értekezését ajánlja, mely a „Súlyos folyadéksugarokról” címen a Mathem. És Természettudományi Értesítő XV. Kötetében 1897-ben megjelent. A folyadéksugarak elméletét tárgyaló eddigi vizsgálatok, köztük Réthynek e tárgyra vonatkozó régibb értekezései is, azon a föltevésen épültek fel, hogy a nehézségi erőnek nincsen befolyása a folyadék mozgására. Ebben a dolgozatban találkozunk először oly eset leírásával, melyben a nehézségi erő is érvényesül. A tárgyalás a komplex változók függvényeinek sajátosságain alapuló geometriai rokonságok segítségével történik. A mellékjutalomra vonatkozó javaslata alkalmából a bizottság Réthynek a hidrodinamikai vizsgálatain kívül örömmel emlékezik meg a végszerűen egyenlő területekről régebben írt és a mechanikai elvekről szóló újabb értekezéseiről is. Mind e vizsgálatok a külföldön is figyelmet ébresztettek.

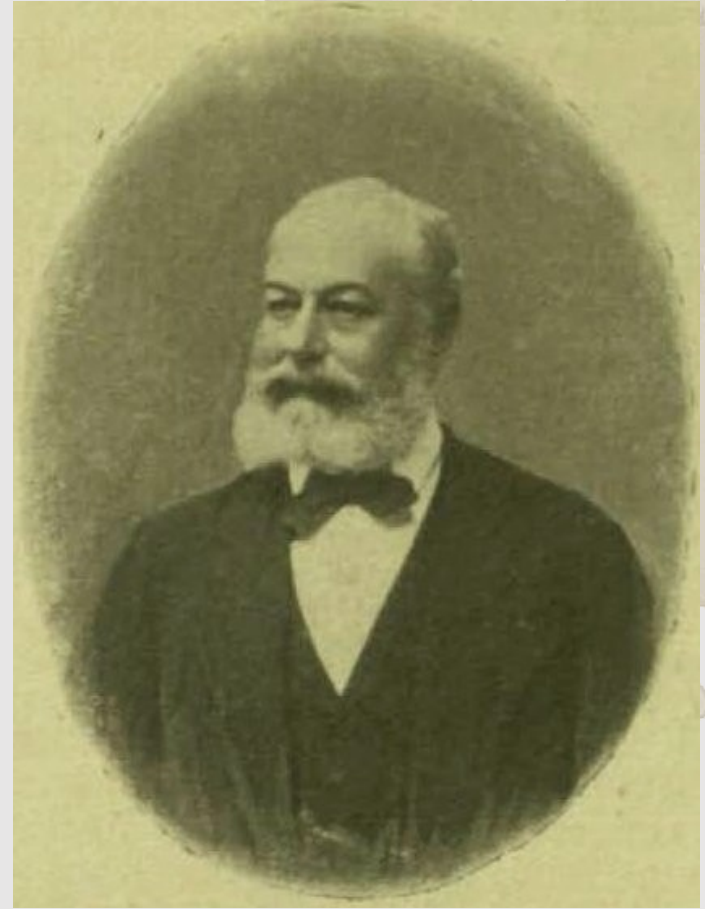

Szilágyi Sándor

Szarka Mihály

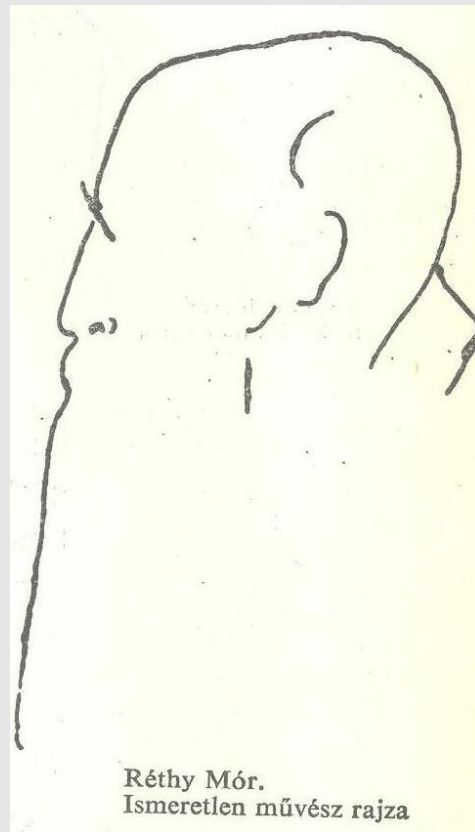

Kolozsváron, a hójai kertjében

Réthy Mór. Kőszeghy Gyula
rajza, 1912.

Réthy Mór.
Ismeretlen művész rajza

Réthy Mórt, nem lehet kihagyni sem a Bolyai-
kutatásból,
De sem Farkas Gyula kutatásból,
Sem a erdélyi matematikatörténeti kutatásokból!
És ahogy a mellékelt szerény kézirati hagyatéka
bizonyítja nagyok sok feldolgozatlan kézirati
hagyatéka van!

Ha az utódok nem támogatják a nevezetes elődjeik hagyatékának ápolását, akkor mi „tudománytörténészek” nem sokat tehetünk. Néhány szomorú példa:

1. Antalfy Endre, Marosvásárhely nevezetes orientalistája
2. Pál Gábor Csíkszereda legnagyobb politikusa, közéleti személyiséges és „államférfija”. Bánffy Miklós felvette a Călinescu egyenruhát és a Hohenzoler egyenruhát is, de Pál Gábor nem!
3. Szabó Péternek, Fejér Lipótnak, Kürscháknak, Klug Lipótnak nem lett udóda! Ahogy Farkas Gyulának sem! Szóval... Van dolgunk bőven!